

Ert ärendenr: NV-25-040296

NV-25-040298

NV-25-040299

Vårt dnr: 2026/0005

Naturvårdsverket

registrator@naturvardsverket.se

Stockholm den 28 januari 2026

Yttrande över Naturvårdsverkets beredning om säljakt 2026

Sammanfattning

- Naturskyddsföreningen anser att Naturvårdsverkets förslag om en kvot för licensjakt på gråsäl på 1350 individer under säsongen 2026–27 är alldeles för hög. Att möjliggöra ytterligare skyddsjakt på 150 individer utöver licensjaktskvoten kan inte motiveras utifrån försiktighetsprincipen och tillgängligt kunskapsunderlag.
- Uppdelningen av jaktkvoten per län stöds, men att lägga resterande kvot nationellt i augusti medför, som blir tydligt i antalet fällda sälar under 2025, att man ändå får en jakt som är väldigt fokuserad till vissa geografiska områden.
- Föreningen anser också att Naturvårdsverkets förslag på skyddsjakt på knubbsäl på 200 individer är för högt, med tanke på att populationerna i Västerhavet minskar något samt den sämre reproduktionen under senare år.
- Föreningen anser att förslaget på skyddsjakt på 200 vikare är alldeles för högt.
- Om vikaren försvann från de södra delarna av Bottniska viken så skulle detta innebära en betydande förlust av en liten och särskilt sårbar delpopulation, vars förluster inte kan antas kompenseras genom inflyttning från nordligare områden.
- Föreningen efterlyser en noggrann analys av jakten, både kring dess effekter på sälpopulationernas utveckling och status, på konflikterna med fisket, och på fiskpopulationernas status. Även

djurvälfärdsaspekterna kring jakten bör analyseras och därför är det viktigt att andelen bärgade individer ökar.

Generella synpunkter

1. Skador och övrig påverkan orsakad av säl

Vi har förståelse för att en viss skyddsjakt kan behövas för att skydda fångster i fisket från vissa individer som gör skada på fiskeredskap och fångst, och stödjer därför Naturvårdsverkets förslag på en begränsad skyddsjakt på de tre sälarterna, anpassat efter beståndens status.

När det gäller sälbeståndens påverkan på fiskbestånden är föreningens bedömning att det saknas vetenskapligt stöd för att säl i populationsskala orsakar långsiktig skada på fiskbeståndens status eller på det marina ekosystemets funktion. Fiskbeståndens dåliga status och obalans i näringsväven kan inte skyllas på säl utan beror på människans överfiske och andra mänskligt orsakade miljöproblem. I de fall då kustfiskbestånd behöver ges utrymme för återhämtning bör mänsklig påverkan minimeras innan jakt på säl och andra predatorer diskuteras som en lösning.

2. Antal sälar som får fällas i respektive geografiskt område

Gråsäl: Gråsälspopulationens hälsostatus är inte god, och man kan se en minskning av antalet individer i det svenska kärnområdet. Gråsälen utgör ett gränsöverskridande bestånd, vilket innebär att det samlade jaktuttaget i hela Östersjöområdet måste beaktas vid fastställande av nationella kvoter. Naturskyddsföreningen anser därför att Naturvårdsverkets förslag på totalt 1350 djur är alldeles för högt. Att dessutom ge möjlighet att fälla ytterligare 150 individer som skyddsjakt utöver de regionala kvoterna sätter principen med regionala kvoter ur spel och betyder de facto att kvoten för gråsäl blir 1500 individer på nationell nivå. Naturskyddsföreningen anser att en total jakt på max 500 individer i svenska Östersjön är rimlig och tar höjd för att jakt även sker i andra länder.

Att dela upp jakten med länsvisa kvoter för att undvika att för många individer fälls inom ett län ser vi positivt på. Att släppa resterande kvot fri på nationell nivå under den senare delen av jaktsäsongen gör dock att man ändå får en jakt som är fokuserad i vissa geografiska områden, vilket är tydligt i resultaten från 2025 års jakt.

Knubbsäl: Eftersom knubbsälspopulationerna i Kattegatt och Skagerrak minskar, anser föreningen att den föreslagna kvoten är för hög, särskilt i Halland och Skåne där inga större kolonier finns och man snarare bör minimera jakt för att få en mer stabil etablering av arten. Eftersom knubbsäl är starkt hemortstrogen innebär omfattande jakt i områden med små kolonier en

reell risk för permanent förlust av lokala delpopulationer, då återetablering inte kan förutsättas.

Vikare: Givet den osäkra populationsutvecklingen för vikare i hela Östersjön och artens sårbarhet för klimatpåverkan anser föreningen att en skyddsjakt på 200 individer är alldeles för hög.

Det faktum att man med genetiska metoder inte ser skillnad på vikare från Skärgårdshavet/Rigabukten och Bottniska viken betyder inte att dessa två enheter har så stort utbyte att en förlust av individer från de södra delarna skulle ersättas av individer från norr. Vikare i Gävleborgs län, och sannolikt även vissa individer som påträffas i Västernorrland, hör utifrån tillgängliga rörelse- och observationsdata till den södra populationen, som är mer sårbar än den nordliga. Naturskyddsföreningen anser därför att skyddsjakt på vikare inte bör tillåtas i Gävleborgs län, och att försiktighet bör iakttas även i Västernorrland.

3. Jakttider samt områden och tid för inventering

Naturskyddsföreningen anser att vissa av de föreslagna jakttiderna kan behöva justeras. När det gäller gråsäl i Östersjön bör uppehållet under pälsbytet, då även inventering av populationen sker, förlängas. Dels för att sälarna ska få vara i fred under pälsbytet, som pågår längre än den nu stängda perioden, och dels för att resultaten av inventeringarna ska bli så opåverkade som möjligt av jakten som gör sälarna skygga.

För knubbsäl anser föreningen att den första jaktperioden bör kortas så att man inte riskerar jakt då kutningen startar i maj. Jakten bör tillåtas till och med den 30 april för att sedan återupptas den 1 september enligt Naturvårdsverkets förslag.

Föreningen har inga kommentarer kring jaktperioden för vikare.

4. Annan lämplig lösning

I de fall där så är möjligt vill föreningen understryka behovet av att hitta andra metoder än jakt för att lösa problemen med interaktioner mellan säl och fiske. Om interaktioner mellan säl och fiske ska hanteras med jakt som huvudåtgärd krävs sannolikt mycket omfattande uttag, vilket inte kan motiveras ur ett bevarandeperspektiv. Dessutom är interaktioner med fiske en risk för sälarna som kan fastna och drunkna i näten.

Vi vill också påpeka att sälskrämmor alstrar mycket höga ljudnivåer som inte bara påverkar säl utan även andra organismer, till exempel tumlare. Tumlare är förvisso mycket ovanliga i stora delar av Östersjön, men att använda sälskrämmor försvårar populationens återhämtning ytterligare.

5. *Rutiner för och omfattning av bärgning och provtagning*

Vid bedömningen av Naturvårdsverkets förslag om jakt på gråsäl, knubbsäl och vikare vill Naturskyddsföreningen framhålla vikten av att beakta djurvälstånd och djuretik. Säljakt, särskilt när den bedrivs från båt, medför betydande utmaningar ur ett djurskyddsperspektiv.

Att jaga säl från båt innebär specifika risker för skadeskjutning. Både sälen och båten kan vara i rörelse på grund av vågor och vind, vilket försvårar ett precist skott. En skadeskjuten säl kan dyka och, tack vare sina fysiologiska anpassningar, stanna under vattnet under längre perioder, vilket ökar risken att den skadade sälen undkommer och inte kan bärgas. Skadeskjutningsfrekvensen vid svensk säljakt är för närvarande okänd, men dessa faktorer understryker behovet av obligatorisk rapportering av skadeskjutningar och obligatorisk bärgning och eftersök vid all säljakt för att möjliggöra en bättre bedömning av djurvälståndaspekterna och utveckling av mer etiska jaktmetoder.

Sälpopulationerna har historiskt varit hårt drabbade av miljögifter, vilket har lett till allvarliga hälsoproblem som reproduktionsstörningar och tarmskador. Trots vissa förbättringar är miljösituationen i våra hav fortsatt kritisk. Forskning från Göteborgs universitet visar att knubbsälspopulationen i Kosterhavet minskar, och att endast hälften av honorna föder ungar, vilket indikerar en stressad miljö och möjliga effekter av födobrist och miljögifter.

Med tanke på dessa utmaningar anser Naturskyddsföreningen att en noggrann analys av jaktens djurvälståndskonsekvenser är nödvändig. Bärgning och provtagning av fällda sälar är mycket viktigt för att kunna följa upp jakten och analysera välfärdsaspekter kring jakten, samt för övervakning av populationens hälsostatus.

Det är av yttersta vikt att säkerställa att jaktmetoderna är etiskt försvarbara och att de inte utsätter sälarna för onödigt lidande. Dessutom bör alternativa lösningar, såsom utveckling av förebyggande åtgärder för att minska konflikter mellan säl och fiske, prioriteras framför licensjakt.

6. *Övrigt*

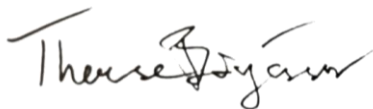
Naturskyddsföreningen anser att jakt inte ska tillåtas i några skyddade områden. Skyddade områden ska vara skyddade, och att tillåta jakt inom sådana områden strider mot syftet med områdesskyddet.

Slutligen, en huvudsaklig anledning till att ingen av sälpopulationerna uppnår gynnsam bevarandestatus är ekosystemens tillstånd. Bristen på föda i utsjön, där torsk och sill fiskats ut till extremt låga nivåer, orsakar mindre späcktjocklek och sämre hälsostatus hos säl och driver sälarna att söka föda

vid kusten där de tar fångst ur fiskeredskap och riskerar att fastna i näten. Föreningen anser att noggranna analyser behöver genomföras av huruvida jakten minskar konflikterna med fisket, hur jakten eventuellt kan påverka fiskbeståndens utveckling, samt jaktens effekter på sälpopulationernas utveckling och status. Utan dessa underlag är det svårt att motivera licensjakt och även de föreslagna höga kvoterna på skyddsjakt på knubbsäl och vikare.

Detta remissvar har utarbetats av Ida Carlén, sakkunnig i havsfrågor och Isak Isaksson, sakkunnig biologisk mångfald, jakt och viltvård vid Naturskyddsföreningens rikskansli.

För Naturskyddsföreningen
Stockholm dag som ovan

Therese Börjesson, chef för hav, vatten och miljögiftsavdelningen